



## A Nagyhét liturgiája

(avagy miért ez a kedvenc részem az egyházi évből?)

A Nagyböjt utolsó hete, a Nagyhét hihetetlenül gazdag szertartásokban, amik megelevenítik Jézus földi életének utolsó eseményeit, a halálát, és a feltámadását. Napról napra emelik a hangulatot, felkészítenek a Húsvét örömére. Tehát amikor ott ülünk az ünnepi szentmiséken (*mert ugye ott ülünk*), akkor igyekezzünk párhuzamban látni a legelső Nagyhét eseményeit és azok megjelenéseit a

liturgiában, a jelképeket, a szimbólumokat, mert ezek azért vannak, hogy ráirányítsák a figyelmünket a fontos dolgokra.

### Virágvasárnap:

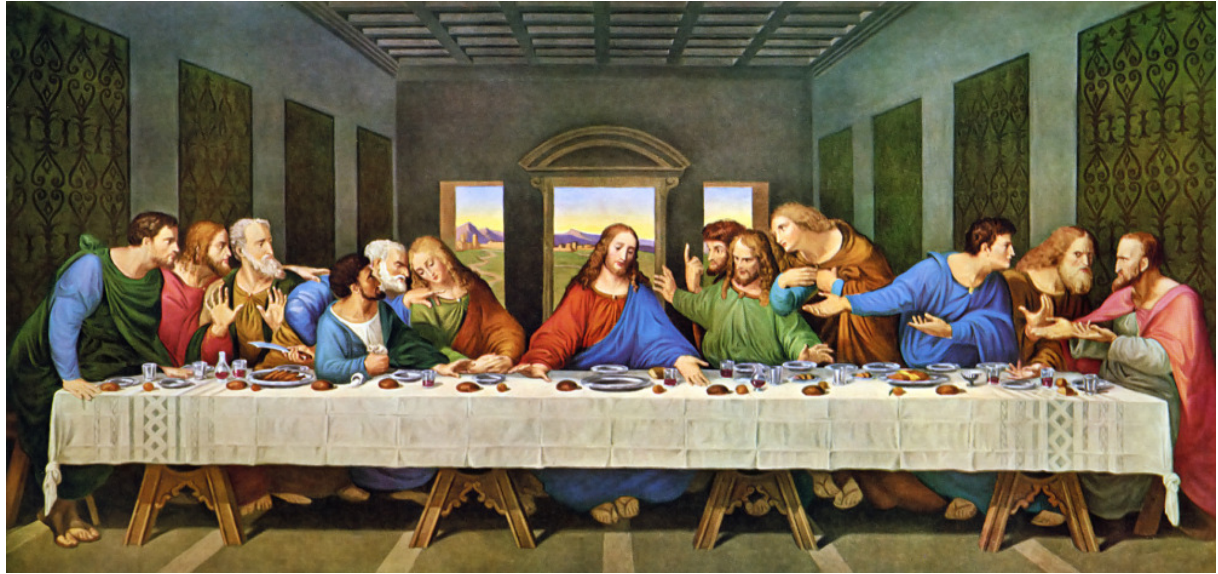
A Nagyhét előkészítése. Ezen a napon azt ünnepeljük, amikor Jézus bevonult Jeruzsálembe, ahol a hívei hatalmas lelkesedéssel fogadták, pálmaágakkal köszöntötték, ruháikat a földre terítették előtte, és így kiáltottak: Hozsanna Dávid fiának!

Az ünnepi mise előtt a pap barkát szentel (*mert hát erre nem olyan elterjedt a pálma, vagy az olajfa*). A piros miseruha és a szentmisén elhangzó Passió már előre figyelmeztet Jézus szenvedésére. A szentelt barkát aztán hazavihetjük, hogy otthon is figyelmeztessen minket: mi nem akarjuk soha megtagadni Jézust, ahogy később a hozsannázó nép tette.

Aztán jön a szent három nap, amikor hitünk legnagyobb titkát ünnepeljük. Komoly keresztény ilyenkor, ha csak teheti, részt vesz a közös liturgiákon. (*Meg a nem komoly keresztény is igyekszik.*) E napokon a templomokban kizárólag egyszer, este van szentmise, hogy lehetőleg mindenki eljöhessen rá, és a közösség együtt ünnepelhessen. Tehát a szent három nap már nem a Húsvétra való előkészület, hanem maga a húsvéti ünneplés.

### Nagycsütörtök:

Az Oltáriszentség alapításának ünnepe. Jézus elfogyasztja az utolsó vacsorát tanítványaival. Ekkor volt tulajdonképpen az első szentmise, és az első szentáldozás is, illetve ekkor mondta el azokat a szavakat, amelyeket minden misén felidéz a pap: „Vegyétek és egyétek, ez az én testem” (Mt 26:26). Az utolsó vacsora keretében hagyta ránk Jézus a „végrendeletét” is: úgy szeressük egymást, ahogy Ő szeretett minket, és ezáltal legyünk mindnyájan egyek. De az utolsó vacsorát már beárnyékolja a fájdalom: Júdás vacsora közben elmegy, hogy elárulja mesterét.



Az ünnepi mise örömben kezdődik, a pap fehér ruhában van. Hálát adunk a papságért, a szentmiséért, az áldozásért. A dicsőség alatt megszólalnak a harangok, az orgona, de aztán elnémulnak (*Rómába mennek*), és egészen Nagyszombatig nem is szólalnak meg újra. A szentmise csendben folytatódik, jelzi, hogy drámai események előtt állunk. Vacsora után Jézus kimegy apostolaival az olajfák hegyére, ott félrevonul, és bűneink terhe alatt vérrel verejtékezik. Majd megérkezik Júdás a katonákkal. Jézust elfogják.

Áldozás után a pap az Oltáriszentséget a mellékoltárra viszi, ott fogják őrizni egészen a feltámadásig, és a szentmise végén megfosztja díszeitől a főoltárt. A tabernákulum nyitott ajtaja emlékeztet minket Jézus elhurcolására. A mise végén nincs ünnepi áldás, vagy elbocsátás, csak csendes kivonulás.

#### Nagypéntek:

Jézus szenvedésének és halálának napja. Szigorú böjti nap, nem eszünk húst, csak háromszor étkezünk, és egyszer lakunk jól. Ezen a napon Jézust megostorozták, majd halálra ítélték. Halálosan kimerülten felvonszolta a keresztet a Golgotára, ahol keresztre feszítették. Hosszú szenvedés után délután három órakor kilehelte lelkét.

*(A Golgota arámi nyelven koponyát jelent. A hagyomány szerint a szikla mélyében pihen Ádám teste, és Krisztus vére a szikla hasadékán át lecsorgott a koponyájára. Ez fizikailag is jelezte azt, hogy az Ádámban összefoglalt bűnös emberiség a Golgotán nyerte el a megváltást. „Mármost, ahogyan egynek a vétke lett minden ember számára kárhozattá, úgy lett egynek az igazsága minden ember számára az élet megigazulásává.” Róm 5:18)*

Ezen a napon nincs szentmise, csak igeliturgia és szentáldozás. A szertartás teljes csendben kezdődik. Se harang, se csengő, se ének, csak néma bevonulás. A megfosztott oltár a Golgotára emlékeztet, amelyen Jézus keresztje állott. A pap piros ruhában vonul az üres tabernákulum elé, ahol csendben leborul. A liturgia 3 fő részből áll:

1. Az Ige liturgiája: Az evangélium helyett Jézus szenvedésének történetét olvassuk. Majd könyörgéseket mondunk az Egyház nagy kéréseiért (az Egyházért, a pápáért, a papságért, a

hívekért, a keresztelendőkéért, az egységért, a zsidókért, a nem hívókért, a vezetőkéért, a szenvedőkéért).

2. Kereszthódolat: Jézus holtan függ a kereszten. A farizeusok az utolsó pillanatig gúnyolták, csak Mária, János, meg néhány asszony éreznek vele együtt. A pap leleplezi a kendővel fedett feszületet, majd felemelve háromszor énekl: „Íme a szent keresztfa, rajta függött valaha a világnak váltsága!” És mi válaszoljuk: „Jöjjetek hát keresztények, hódolattal hajtsunk térdet, üdvözlégy szent keresztfa!” Ez az Úrfelmutatás helyett történik. A feszület elé járulunk, és hódolatunkat fejezzük ki előtte. Ne tévesszen meg senkit a kifejezés, nem ténylegesen a feszület előtt hódolunk, hanem Krisztus előtt, aki értünk halt meg. Tehát a keresztet nem önmagában illeti meg a tisztelet, hanem a Megváltóval való kapcsolata miatt. *(Valahogy úgy, mint amikor a fronton harcoló katonák megcsókolják kedvesük fényképét. Akkor sem a papír a lényeg, hanem a képen keresztül próbálnak emlékezni szeretteikre.)* Ami régen a szégyen fája volt, most a megváltás győzelmének a jele. Ezért hódolunk előtte, hogy tudatosítsuk magunkban, hogy milyen nagy volt a bűneink váltságdíja.

3. Közös áldozás: Ez az év egyetlen napja, amikor sehol a világon nincs szentmise. Az év összes többi napján mindig lehet misét mondani, kivéve most. Ez arra figyelmeztet minket, hogy minden más áldozat Jézus egyetlen keresztáldozatának a megjelenése, és ma erre az áldozatra irányuljon a figyelmünk. Mivel nincs átváltoztatás, ezért az áldozás az előző alkalomról visszamaradt Oltáriszentséggel történik.

Halála után Jézus testét leveszik a keresztről, fehér gyolcskendőbe takarják és sírba teszik. Áldozás után a pap az előkészített Szentsírhoz viszi az Oltáriszentséget. Alatta a halott Krisztus szobra látható. A szertartás végén nincs áldás, nincs elbocsátás, teljes csendben ér véget.





## Nagyszombat és Húsvét vigíliája:

*Tulajdonképpen mi is az a vigília?*

*A vigília egy nagyobb egyházi ünnep előestéje. Az ősi zsidó hagyományokra alapozva a szombat este naplemente után már vasárnapnak számít, ezért ezen a napon ünnepeljük a húsvétvasárnapi feltámadást. Ugyanis a zsidóknál a nap az előző nap estével kezdődik és aznap naplementéig tart. Így talán érthetőbb az is, hogy Jézus halálakor miért igyekeztek a zsidók annyira péntek délután eltörni a felfeszítettek lábát, és felgyorsítani a halálukat, nehogy szombaton (tehát péntek este) még a kereszten maradjanak.*

**Na, de vissza a Nagyszombathoz:** A feltámadás ünnepe. Nagyszombatról Húsvét vasárnapra virradó éjjel Jézus feltámadt. Halálkor úgy tűnt, hogy a világon győzött a bűn, a halál, a sötétség, de most diadalmaskodik a szeretet, az élet, a világosság.

Az ünnepi szentmisén a liturgia 5 részből áll:

1. A fény liturgiája: A szentmise a templom mellett kezdődik a tűzszenteléssel. A tűzről meggyújtjuk a feldíszített húsvéti gyertyát, ami a feltámadott Krisztus jelképe. A templomba való bevonulás alatt egyre világosabb lesz, egyre több fény gyúl. Ezután a pap ősi örömeiket énekel (Exultet), magasztalja a csodálatos éjszakát, melyen Jézus legyőzte a bűnt és a halált: „Áldott éj, a halál bilincseit ekkor törte szét Krisztus, és az alvilág mélyéről, mint győző tért vissza.”



2. Az ige liturgiája: Hét ószövetségi olvasmány, szentlecke, és evangélium, amik azt mutatják be, hogy Isten hogyan készítette elő az emberiséget az Üdvözítő fogadására. Az olvasmányok közül a legfontosabb az egyiptomi kivonulás története, ami a Húsvét előképe. A szentlecke már Krisztus feltámadását hirdeti, az evangélium pedig elbeszéli hogyan tapasztalták meg a

tanítványok, hogy az a Jézus, akit láttak meghalni, mégis él. A dicsőségre újra megszólalnak a harangok és az orgona, és az evangélium előtt újra felhangzik az Alleluja!

3. A keresztség liturgiája: A pap ilyenkor áldja meg a keresztvizet, és mindnyájan megújítjuk keresztségi fogadalmunkat. Újra megfogadjuk, hogy Krisztussal és a Húsvét titkával akarunk egyesülni életünkben.

4. Az Eucharisztia liturgiája: Az olvasmányok, és az evangélium után a felajánlástól folytatódik az ünnepi szentmise. A lehető legdíszesebb módon, füstölés, gyertyák, a legszebb énekek, és a legünnepélyesebb szövegek.

5. Körmenet: A feltámadási körmenet jelképezi azt, hogy az örömünk olyan nagy, hogy nem fér meg a templom falai között, ezért kivonulunk a szabadba, hogy énekeljünk és hirdessük az egész világnak: Győzött Krisztus, a szeretet, az élet! Ezt jelzi a Szentség négy égtáj felé való felmutatása is.

A szentmise az ünnepi áldással ér véget.

Érted már, hogy miért érdemes elmenni a szent három napon a misékre? Mert ez a mi hitünk lényege, ez az, amiért mi Krisztus követői vagyunk. Ha erre nem megyünk el, akkor hogy mondhatjuk magunkat kereszténynek? Hiszen nem erről szól az egész?

Szóval arra kérlek téged, hogy amikor ott ülsz a misén, akkor figyeld meg ezeket a dolgokat, kövesd figyelemmel a szertartást, mert minden benne van! Nézd megrendülten a kereszten függő Jézust, és figyeld boldogan a gyertya lángját! Hallgasd döbbenet a csöndet, és énekelj örömmel a feltámadási énekeket! Ne csak legyél ott a misén, hanem vegyél részt rajta! Legyél a közösségben! Mert a közös imánk úgy száll fel Istenhez, ahogy a füst száll fel a tömjénégetőből.

Nem győzöm hangsúlyozni, hogy a Húsvét elsősorban nem a nyusziról szól, meg a sonkáról, sem pedig a locsolkodásról. Persze, ezek is hozzátartoznak, fantasztikus népi hagyományaink vannak, de ez mind csak másodlagos. A Húsvét Jézusról szól, az Ő feltámadásáról. Hogy meg vagyunk váltva, hogy Krisztus magára vette a mi bűneinket és odaadta magát helyettünk. Helyetted is. Legyőzte a halált, hogy neked életed lehessen. Csak el kell fogadnod.

Te elfogadod? Ingyen van. Teljesen ingyen kapod. De ne feledd, hogy ezért Valaki egyszer már nagy árat fizetett.

Áldott Húsvétot kívánok mindenkinek!

Krisztus feltámadott!

*Opóczki Mihály*

(Fotó: regi.katolikus.hu; magnificat.ro)